

KULTURNÍ KALENDÁŘ

města

HRANIC

Červen 1962

Vydává Osvětová beseda v Hranicích — Cena 20 hal.

KULTURNÍ KALENDÁŘ NA ČERVEN 1962

1. po Šrámkův večer. Lidová škola umění. 19,30 hodin.
3. ne Gounod: Faust a Markéta. Opera. Ostravské divadlo. Předplacení BD. Sokolovna 20,00 hod.
4. po Loutkové divadlo. V. Lípa: Na vandru. OU Sigma odpoledne.
7. čt Kulturní čtvrtek pracujících. ZK ROH Sigma. 19,30 hod.
9. so D. Faltis: Sněžinka. Pohádka s baletem. Baletní studio. Sokolovna 19,30 hod.
11. po Loutkové divadlo. V. Lípa: Na vandru. OU Sigma. Odpoledne.
14. čt Koncert dechové hudby ZK ROH Sigma. Řídí s. R. Klivar. Sady Z. Nejedlého. 19,30 hod.
17. ne Beskydské divadlo Josef Toman: Slovanské nebe. Sokolovna 20,00 hod.
21. čt Koncert Moravské filharmonie. Sokolovna. 20,00 hod.
28. čt Koncert dechové hudby ZK ROH Sigma. Řídí R. Klivar. Sady Z. Nejedlého. 19,30 hod.
- Bez data: Mezinárodní den dětí a Festival mládí.

KULTURNÍ KALENDÁŘ ČS. STÁTNÍCH LÁZNÍ TEPLICE N. B.

1. po Janáčkovo kvarteto. Sokolovo.
5. út Pěvecký soubor SVVŠ Lipník. Sanatorium.
7. čt Ostravské dechové kvinteto. Sokolovo.
8. pá Večer populárních operních a operetních melodií.
9. so Národopisný soubor písní a tanců z Val. Meziříčí. Bečva.
14. čt Violoncellový koncert Apolína Stanislava. Sokolovo.
16. so Národopisný soubor písní a tanců z Val. Meziříčí. Bečva.
19. út Koncert sólistů konservatoře z Kroměříže. Sokolovo.
21. čt Dětský smyčcový orchestr LŠU Hranice. Sokolovo.
23. so Večer operních a operetních melodií. 19,30 hodin.
28. čt Zpěv svobody. Zpívá sólista olomoucké opery s. Petr. Sokolovo.
29. pá Večer klasických písní. Koncert Věry Šabacové. Klavír A. Heiderová.
30. so Klavírní koncert — Drahomíra Tomana. Sokolovo.

Každé pondělí a úterý celovečerní film.

Každý pátek střídavě dechová hudba DO Drahotuše, řídí s. Pumprla nebo „Švitorka“ ZV Teplice n. B., řídí s. Grygar.

Každou neděli odpoledne koncert orchestru ZK Sigma, řídí s. Klivar.

PROGRAM HRANICKÝCH KIN

Kino SVĚT

- 1.— 7. Krásná Lauretta. NDR — širokoúhlý. Mládež ne.
8.—14. Žízeň po životě. USA — širokoúhlý. Mládež ne.
15.—18. Kolik slov stačí lásce. ČSSR. Mládež od 10 let.
19.—21. V neděli se nepohřbívá. Francie. Mládež ne.
22.—25. Chirurg Severcov. SSSR — širokoúhlý. Mládež ne.
26.—28. Podvržený zločin. Anglie. Mládež ne.
29.—31. Vzpouira svědomí. I. NDR. Mládež ano.

Kino OKO

- 1.— 4. Olympijské hry v Římě. Itálie. Mládež ano.
5.— 7. Ve znamení Kon-Tiki. Norsko. Mládež ano.
8.—11. Vrah. Itálie. Mládež ne.
12.—14. Muž v povětrí. ČSSR. Mládež od 10 let.
15.—18. Dnes v noci zemře město. Polsko. Mládež ne.
19.—21. Sedm osudů. NDR. Mládež ne.
22.—25. Tri razy svítá ráno. ČSSR. Mládež ano.
26.—28. Smršť. Francie. Mládež ne.
29.—30. Zítřek přinese rozhodnutí. SSSR. Mládež ne.

PŘEDSTAVENÍ PRO MLÁDEŽ

3. Velké závody. NDR.
10. Pohádka o staré tramvaji. ČSSR.
17. Hrnečku vař. ČSSR.
23. Přijelo kino. ČSSR.
Kino ČAS každou neděli od 9 do 11,30 hodin nepřetržitě.

ODBOJ MĚSTA HRANIC V DOBĚ POBĚLOHORSKÉ

Když v květnu roku 1618 rozhřocení zástupci šlechty svrhli z okna Pražského hradu do hradního příkopu císařské místodržící Slavatu a Martinice, nikdo tehdy netušil, že je to první jiskra třicetiletého požáru, jehož plameny se brzy rozšíří z našich zemí na velkou část Evropy, že tato válka, vyvolaná šlechtou jako odboj proti Habsburkům, přinese tolik utrpení prostému lidu.

V Hranicích se v té době ještě žilo v klidu. Honosným zámeckým portálem, ozdobeným erbem pana Václava Mola z Modřelic, přijížděli na návštěvu šlechtici z okolí, arkádovými chodbami pobíhalo četné služebnictvo. Z měšťanských domů se ozývaly zvuky soukenických stavů, za hradbami se uprostřed zahrad rozkládaly četné grunty. Bratrský sbor na předměstí za Veličkou snad již tehdy hostil mladého horlivého učitele Jana Ámose Komenského.

Když došly zprávy o stavovském povstání, Václav Mol zprvu váhal, brzy však byl stržen proudem odboje, a když byl zvolen za jednoho z dvanácti direktorů moravských, v Hranicích se málo zdržoval. Spolu s ním se i hranická a okolní nižší šlechta přidala ke vzpouře, která měla ukončit vládu Habsburků v našich zemích. Ale tragická bitva bělohorská zmařila tyto naděje. Pan Mol s přáteli se uchýlil do Hranic, kde se cítil bezpečněji.

Ale již tehdy se objevují v Moravské bráně cizí vojáci a jejich pobyt a stále střídání přináší lidu po celých dalších skoro třicet let jen utrpení a bídu. Do Hranic byla tehdy vložena císařská posádka Španělů a Neapolitánů. Posledního dne měsíce května 1621 vtrhl do města nový španělský oddíl, jeho plukovník Spinelli zamířil přímo k zámku a zanedlouho potom zatčený pan Mol s několika druhy byl odvážen do olomouckého vězení, z něhož se již

nevrátil. Než však císařští komisaři stačili odvézt jeho majetek ze zámku, dostala se celá severovýchodní Morava do varu.

Proti císaři vystoupil nový nepřítel, krnovský markrabě Jan Jindřich a k němu se přidalo téměř celé nespokojené Valašsko. Když 22. září 1621 se u hradeb objevil oddíl emigrantů a Valachů, Hraničané, sužování španělským vojskem a kontribucemi, ochotně své přátele vpustili do města. Za nastalé srážky byl v ulicích pobit oddíl císařských vojáků. Ale slibně započatá akce krnovských neměla trvalý úspěch, do konce března příštího roku Moravu opustili.

Zatím však se mezi obyvateli rozšířila vzrušující zpráva, že dostali novou vrchnost. Nový majitel Hranic, olomoucký kardinál František z Ditrichštejna, moravský císařský místodržitel, dal přísně vyšetřovat nedávnou hraničskou rebelii. Ve městě byla dosazena nová městská správa a řada osob byla odsouzena do vězení.

A pak se pohromy valily jedna za druhou, jedna horší druhé a uváděly Hraničany na pokraj zoufalství. Už v červenci téhož roku se ve městě objevili noví kněží a jménem nové vrchnosti naléhali na obyvatele, aby se vzdali staré víry. Obyvatelé museli stále žít císařskou posádkou. V listopadu r. 1623 se pokoušeli města dobýt Uhři, když se posádka ubránila, zapálili mnoho domů a stodol na předměstí a odehnali dobytek. Další pohroma pak přišla hned o vánocích. Ve městě byl ubytován oddíl polských vojáků, jimž císař dlužil žold už za delší dobu a tak je mělo živit obyvatelstvo. Lidé utíkali do lesů, kde hladem a zimou umírali. Také vojáci ve městě trpěli mrazy, příliš se však nerozpakovali, rozebírali opuštěné domy a dřívím topili. Tak vzal za své i bratrský špitál u sboru na předměstí za Veličkou.

Městské dluhy rostly a otcové města sháněli peníze za zaplacení nesnesitelných kontribucí. Není divu, že i lázeň v Teplicích byla opuštěna a kotel na ohřívání vody odtud a pánev z městské lázně byly prodány. K dovršení

vší bídou vplížil se do města nový nepřítel.— mor. Když se objevil poprvé v roce 1623, odtáhli aspoň hladoví vojáci. Nevítaný host však přišel znovu na jaře následujícího roku a jeho řádění podlehlo hodně obětí, někde celé rodiny nejen ve městě, ale i na venkově.

Není pak divu, že všude rostlo revoluční smýšlení, utvrzované vzkazy uprchlých Hraničanů, že habsburské nadvláde bude konec. Ani válka neustávala a vstupovaly do ní další země. Na Opavsku se objevilo dánské vojsko, spojené se sbory německého generála Mansfelda, a ohlašovalo, že přináší svobodu. V létě 1626 prošlo Moravou do Uher na pomoc Bethlenu Gaborovi, dalšímu odpůrci Habsburků. Silná posádka dánská však v Cpavě zůstala a vyvolávala dychtivé očekávání na východní Moravě. Z valašských hor sestupovali povstalci a přidávali se k Dánům.

Také Hraničané i venkované z okolí přijímali zvěsti o těchto událostech se vzrušením a nadějami. Zato knížecí posádka rychle opravovala hradby. 16. října se před branami hemžily dánské oddíly, mezi nimiž bylo vidět i některé Hraničany v čele s Alexandrem Holubem, který delší dobu strávil v cizině. Několikrát se pokusili o útok na město, ale knížecí posádka se ubránila i za cenu zničených předměstí. Měšťané se obrany na pokyn purkmistra Adama Burkeše nezúčastnili. 21. října 1626 pak boj ukončili tím, že otevřeli městské brány a uvítali Mansfeldovo vojsko jako osvoboditele. S podobnými pocity prožívali události i vesničané na celém panství. Přes všechnu bídu byla vítězným složená částka 1000 tolarů. Z toho skoro pět sty přispěli hraničtí měšťané, 180 půjčil pan Jan Šmerhovský a o ostatek se podělily obce Střítež, Jindřichov, Olšovec, Partutovice, Nejdek, Drahotuše, Velká, Lhota, Klokočí, Opatovice, Radíkov, Středolesí, Černotín, Hluzov, Hrabůvka, Zbrašov, Uhřínov, Jezernice, Podhoří a Milenov.

V Hranicích i v okolí se rozproudil čilý ruch. Mnoho měšťanů se dalo do služeb mansfeldských pod kapitánem

Holubem. Nový farář opustil faru, obyvatelé se vraceli k starému vyznání. Tak přešla zima, a když do údolí Moravské brány zavítalo jaro, Hraničané provázeli Dány při výpadech za proviantem, Lipenským odháněli dobytek, ničili knížecí statky, jiní přinášeli zprávy do Opavy a jezdili na zvědy. Mansfeldské pluky však již za tuhé zimy ustupovaly z Uher a za nimi postupovala Valdštejnova armáda. Valdštejn přezimoval ve Slezsku a na jaře zata-rasil Dánům východ ze země. V létě pak přicházely samé neblahé zprávy: do rukou císařských padly Odry, Fulnek, od Olomouce postupovala další císařská armáda.

A v této situaci, když již dánská posádka opustila i Hra-nice, měšťané nepomýšleli na kapitulaci. Opět se rychle opravovaly hradby, z vesnic se do města vozily zásoby. Duši všech příprav byl bělotínský fojt, jemuž se ochotně podřídili purkmistři i měšťané.

V pokročilém létě přitáhli císařští, vedení Lorenzem del Maestro, k městu. Po přemožení zoufalé obrany měš-ťanů pronikli 11. července 1627 do ulic a dobyli i zámku, v němž se bělotínský fojt se svými věrnými bránil. Dlou-ho se vyprávělo, že když zámek padl do rukou nepřítele: „Malík vyskočiv z věže zámecké do valu městského, na španihelském hřebeni mrtvý zůstal viseti, aby se živý císařským do rukou nedostal a potupě, kteráž ho očeká-vala, ušel.“

LN

[Dokončení příště.]